

19.6.2018

Valtiovarainministeriön kannanotto vuoden 2017 tilinpäätöksestä**VEROHALLINTO****1 Yhteenveto vuodelle 2017 asetettujen tavoitteiden toteutumisesta***Toiminnalliset tavoitteet / yhteiskunnallinen vaikuttavuus*

Verohallinnon vuoden 2017 toiminta sujui suunnitelmien mukaan ja asetetut tavoitteet saavutettiin pääosin.

Toiminnallinen tehokkuus

Verohallinnon toiminnan tuottavuus ja taloudellisuus paranivat, mutta asetetuista tavoitteista jäätiiin.

Tuotokset ja laadunhallinta

Asetetut tavoitteet saavutettiin pääosin.

Henkilöstövoimavarojen hallinta

Työtyytyväisyysindeksi parani edellisestä vuodesta. Työtyytyväisyysindeksi 3,62 on valtion keskitasoa korkeampi.

Kokonaisarvosana Verohallinnon onnistumisesta asteikolla 1-5¹ on 4.

¹ Arvosteluasteikko:

5 = tavoite ylitetty

4 = tavoite saavutettu

3 = toteutui osittain

2 = ei toteutunut

1 = ei aloitettu / tavoitteesta luovuttu harkinnan jälkeen

2 Arvio tuloksellisuudesta ja sen kehityksestä sekä asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta

Toiminnalliset tavoitteet / yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Valtiovarainministeriö on asettanut Verohallinnolle seuraavat yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet:

- *Huolehditaan verotuksen sujumisesta ja verojen tilittämisestä ilman merkittäviä häiriöitä*
- *Pienennetään verovajetta edistämällä veronmaksuönteisyyttä, antamalla ennakoivaa ohjausta ja hoitamalla verovalvontaa uskottavasti sekä torjumalla harmaata taloutta ja kansainvälistä veropakoa.*
- *Huolehditaan Verohallintoon kohdistuvan luottamuksen säilymisestä ja edistetään asiakkaiden hallinnollisen taakan vähentämistä ja veromyönteisyyttä.*

Verohallinnon toiminta ja toimintavarmuus

Verohallinto keskittyy strategiansa mukaisesti entistä enemmän toiminnan vaikuttavuuden lisäämiseen, millä tavoitellaan verovajeen pienentämistä ja verotulojen kasvua. Verohallinnon toimintavarmuus on pysynyt korkealla tasolla.

Toimintavarmuuden turvaamiseksi ja ict-kustannusten alentamiseksi Verohallinto korvaa nykyiset tietojärjestelmät valmisohjelmistoratkaisulla vuoteen 2020 mennessä. Valmisohjelmiston ensimmäinen käyttöönotto toteutettiin vuoden 2016 alussa ja toinen käyttöönotto vuoden 2017 alussa. Loppuvuodesta 2017 otettiin käyttöön yritysten tuloverotuksen osuus. Valmisohjelmiston käyttöönotot ovat onnistuneet kokonaisuutena hyvin ja aikataulussa.

Myös sähköiset palvelut uudistetaan uuden OmaVero – palvelun käyttöönoton myötä. OmaVero – palvelu otettiin käyttöön lahjaverossa syksyllä 2016 ja palvelu korvasi verotilipalvelun vuoden 2017 alusta. OmaVeron käytön laajentaminen jatkuu tulevien Valmis-hankkeen käyttöönottojen tahdissa. Palvelu tarjoaa tulevaisuudessa asiakkaalle näkymän verotuksen kokonaistilanteesta ja kattavan sähköisen asiointikanavan Verohallintoon. Näin helpotetaan asiakkaiden veroasiointia ja mahdollistetaan asiointi aika- ja paikkariippumattomasti.

Toimintavuoden aikana verotuksen ja tilityksen aikatauluissa ei ollut merkittäviä poikkeamia eikä sähköisten palveluiden käytössä ollut suunnittelemtomia katkoksia. Puhelinasiointinissa menetettyjen puheluiden osuus (21 %) aleni 6 prosenttiyksikköä edellisestä vuodesta ja tavoite (25 %) saavutettiin.

Verohallinnossa toteutettiin Tullin auto- ja valmisteverotuksen tehtävien ja henkilöstön siirtyminen Verohallinnolle 1.1.2017. Maahantuonnin arvonlisäverotus rekisteröityjen arvonlisäverovelvollisten osalta siirtyi Verohallintoon 1.1.2018. Lisäksi Verohallinto on osallistunut valtakunnallisen tulorekisterin valmisteluun, jossa Verohallinto toimii palvelun vastuuviranomaisena. Verohallinto vastaa rekisterin määrittelystä, hankinnasta ja käyttöönotosta.

Verovalvonta

Vuoden 2017 aikana Verohallinnossa on jatkettu veroriskien arvioinnin ja hallinnoinnin kokonaisuunnitelman ja siihen liittyvien toimintatapojen kehittämistä. Tavoitteena on verovalvonnan tehostaminen ja verotuksen vaikuttavuuden lisääminen.

Tuloverotuksen valvonnassa verotettavaan tuloon tehdyt lisäykset vastasivat verotuloina noin 365 miljoonaa euroa. Verotarkastuksen perusteella tehdyt maksuunpanoesitykset olivat veroina 178 miljoonaa euroa. Säännönmukaisen verovalvonnan lisäys oli edellisvuoden tasolla. Verotarkastuksen tuottamat lisäykset puolestaan olivat edellisvuosia pienemmät. Verotarkastuksia tehtiin yhteensä 2 937. Tarkastusmäärät laskivat edellisvuodesta. Tämä johtui

osaltaan uuden tietojärjestelmän käyttöönotoista sekä tilastointitavan muutoksista. Reaaliaikaisen ja ohjauspainotteisen verotarkastusmallin käyttöönotto on muuttanut verotarkastuksen toimintatapoja. Toimintatapoja kehittämällä on tavoiteltu toiminnan parempaa vaikuttavuutta verokertymien kannalta.

Harmaan talouden kohteiden tarkastamiseen kohdennetaan edelleen edellisvuosia vastaava määrä tarkastuksen työajasta (33 %). Harmaan talouden toimintaedellytysten ennaltaehkäisemiseksi Verohallinto huolehtii veronumerorekisterin ja verovelkarekisterin ylläpidosta sekä rakennusalan ilmoittamisvelvollisuuden valvonnasta. Verotarkastuksessa on panostettu merkittävästi harmaan talouden torjuntaan. Harmaan talouden osalta Verohallinto on keskittynyt vakavampien veropetosten estämiseen, paljastamiseen ja selvittämiseen. Identiteettien väärinkäytökset ja arvonnäköveron palautuspetokset olivat erityisesti esillä vuonna 2017. Verohallinnon tekemien rikosilmoitusten määrä on kasvanut merkittävästi. Myös viranomaisten toiminnan tueksi laadittujen velvoitteidenhoitoselytysten määrä on kasvanut vuosittain.

Verohallinnon Kansainvälisen verotuksen riski-ilmioöt – hanke päättyi vuoden 2017 lopussa. Hankkeessa kehitetyt parhaat käytännöt ja tunnistetut valvontatarpeet siirtyvät osaksi Verohallinnon operatiivista perustoimintaa.

Verotulot ja verojäät

Verotulojen bruttokertymä vuonna 2017 oli 74,6 miljardia euroa. Luku ei sisällä vuoden 2017 alusta Tullista Verohallintoon siirtyneiden valmiste- ja autoverotuksen kertymiä. Verotulojen nettokertymä oli 65,0 miljardia euroa. Tähän lukuun puolestaan sisältyvät valmiste- ja autoverotuksen kertymät. Nettokertymän vertailukelpoinen lisäys oli 0,1 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Verokertymät ovat kasvaneet vuosittain.

Maksamatta olevien verojen määrä vuoden 2017 lopussa oli 4,1 miljardia euroa, mikä oli 3,2 prosenttia edellisvuotta vähemmän. Uusien verojäätien määrä pysyi ennallaan edellisvuoteen verrattuna. Asetetusta tavoitteesta jäätin hieman. Raportointitietojen perusteella jäämperinnän kertymä laski 6 prosenttiyksiköllä edellisestä vuodesta. Henkilötyötä vaativan asiakas-kohtaisen perinnän kertymä väheni edelliseen vuoteen verrattuna, mutta tavoite saavutettiin. Tietojen vertailtavuutta heikentää perintätoimen tuotantokatko vuoden 2016 lopussa. Uusien yritysten jäämävelallisten määrä (4,4 %) kasvoi hieman edellisvuodesta ja jäi alle asetetun 3,5 prosentin tavoitteen.

Verojäätien suuren määrän vuoksi on tarpeen, että verojäätien vaikuttavista ilmiöistä kerätään tietoja ja verojäätien pienentämiseksi kohdistetaan tehokkaita toimenpiteitä myös ennaltaehkäisevästi.

Toiminnallinen tehokkuus

Verohallinnon kehittämistyön tulokset ja riittävä ennakointi näkyvät hyvässä tuottavuuskehityksessä. Verohallinnon toiminnan tuottavuus parani 1,7 prosenttia ja taloudellisuus 1,6 prosenttia. Tavoitteita ei saavutettu, koska Valmis-hankkeen turvaamiseksi käytettiin suunniteltua enemmän henkilötyövuosia.

Verohallinnon toimintamenomomentille myönnettiin määrärahaa vuonna 2017 yhteensä 406 miljoonaa euroa. Vuoden 2017 menot olivat noin 407 miljoonaa euroa. Suurimpia menoeriä ovat henkilöstö- ja IT-menot. Siirtomäärärahakanta pieneni noin 1,1 miljoonaa euroa. Verohallinnon nettomenot suhteessa bruttoverotuloihin olivat 0,49 prosenttia, mikä vastasi tavoitteita.

Maksullisen toiminnan tuotot olivat 2,7 miljoonaa euroa ja ne ylittivät talousarvion noin 11 prosentilla. Kokonaistulot kuitenkin pienenevät edellisestä vuodesta 29 % yhteisrahoitteisen toiminnan vähennyttä. Maksullisen toiminnan tuotot kattoivat noin 0,7 prosenttia Verohallinnon nettomenoista.

Toimitilojen määrä väheni edellisvuodesta 3000 neliöllä. Huononeliöt henkilötyövuotta kohden laskivat kahdella neliöllä.

Tuotokset ja laadunhallinta

Verohallinnon tarjoamien sähköisten palveluiden käyttö on edelleen lisääntynyt ja Verohallinto saavutti sähköiselle asiointille asetetut tavoitteet. Sähköisten palveluiden käyttöasetetta on pystytty edelleen parantamaan. Henkilöasiakkaista veroilmoitus verkossa -palvelua käytti 53 prosenttia veroilmoituksen palauttaneista, mikä tarkoitti neljän prosenttiyksikön kasvua edelliseen vuoteen verrattuna. Sähköisten verokorttimuutosten osuus oli 60 prosenttia kaikista verokorttimuutoksista, kun se edellisenä vuonna oli 54 prosenttia. Yhteisöistä 85 prosenttia palautti tuloveroilmoituksen sähköisesti, mikä oli viisi prosenttiyksikköä edellisvuotta enemmän. Myös yritystietojärjestelmän yrityksen sähköisen perustamisen käyttö on kasvanut lyhyessä ajassa siten, että 54 prosenttia yritysten perustajista antoi perustamisilmoituksen sähköisesti, kun määrä edellisenä vuonna oli 46 prosenttia.

Henkilöasiakkaille ei tehty vuonna 2017 omaa asiakastyytyväisyysmittausta. Heti palvelupahtuman jälkeen tehdyssä tekstiviestikyselyssä tyytyväisten henkilöasiakkaiden osuus oli 87 %. Yrityisasiakkaille suunnatun asiakaskyselyn mukaan tyytyväisten osuus käynti- ja puhelinasiointiin oli 80 %.

Verotuspäätösten pysyvyys hallinto-oikeudessa oli 77 prosenttia, mikä ylitti asetetun 71 prosentin tavoitteen ja edellisvuoden toteuman.

Henkilöstövoimavarojen hallinta ja kehittäminen

Verohallinnon henkilöstömäärä vuonna 2017 oli 5 065 henkilötyövuotta, mikä ylitti henkilötyövuositavoitteen 40 henkilötyövuodella. Henkilötyön kokonaismäärä lisääntyi 263 henkilötyövuotta edelliseen vuoteen verrattuna. Suuri osa lisäyksestä johtuu Tullin verotustehtävien siirrosta Verohallintoon.

Työtyytyväisyysindeksi parani 3,58:sta 3,62:een, mikä on valtion keskiarvoa parempi tulos. Sairauspoissaolot vähenivät edellisvuodesta, vaikka tavoitetta ei saavutettu.

3 Tuloksellisuuden raportoinnin perusteiden asianmukaisuus ohjauksen ja tulosvastuun kannalta sekä ministeriön kanta kehittämistarpeista

Tulostavoiteasiakirjan toteutumista on seurattu valtiovarainministeriön ja Verohallinnon välisissä neuvotteluissa puolivuositain. Lisäksi Verohallinnon tulosohtaukseen liittyviä asioita on käsitelty vero-osaston ja Verohallinnon johdon säännöllisissä tapaamisissa. Yhteistyö ministeriön ja viraston välillä on ollut avointa, molemminpuoliseen luottamukseen perustuvaa ja sujuvaa.

Valtiovarainministeriö katsoo, että raportoinnin perusteet ovat olleet ohjauksen ja tulosvastuun kannalta asianmukaiset.

Verohallinnon toiminnan vaikuttavuuden arviointimahdollisuuksia heikentää tavoitemittareiden laskentatavan muutokset vertailuvuosien välillä sekä tulosten puuttuminen esimerkiksi mittausten toteutusaikatauluista johtuen. Tulossopimuksessa tulisi kiinnittää huomiota sellaisten mittareiden käyttöön, joiden osalta tulokset eivät ole raportoitavissa vuosittain tai tiedossa on mittaustavan muutos vertailuvuosien välillä.

Toiminnan tavoitteita kuvaavia tunnuslukuja ja tulossopimusta on kehitetty. Strategisten tavoitteiden mitattavuutta ja tulossopimuksen sisältöä tulee edistää siten, että toiminnan vaikuttavuutta voidaan riittävästi seurata Verohallinnon keskeisten toimintojen osalta. Erityisesti verovajeen mitattavuutta ja toiminnan vaikuttavuutta kuvaavia mittareita tulee kehittää ja arvioida. Lisäksi uuden valmisohjelmiston mahdollisuudet kehittää ja tuottaa raportointia tulee huomioida toimintaa kuvaavia mittareita uudistettaessa.

4 Toimenpiteet, joihin viraston on tarpeen ryhtyä tuloksellisuuden parantamiseksi

Valmis-hankkeen toteuttaminen on Verohallinnon toiminnan kannalta merkittävin käynnissä oleva hanke. Tavoitteena on hyödyntää valmisohjelmiston tuomia mahdollisuuksia verotusprosessin toteuttamiseen kustannustehokkaasti ja tuottavasti sekä vähenevistä resursseista huolimatta edelleen laadukkaasti. Valmisohjelmistouudistuksen aikana erityistä huomiota tulee kiinnittää toimintavarmuuteen, lainsäädännön toimeenpanoon sekä riittävään asiakasohjaukseen uudistuksen aikana.

Sähköisten palveluiden kehittämisessä ja laajentamisessa tulisi huomioida valmisohjelmiston tarjoamat mahdollisuudet lisätä asiakaskohtaista palvelutarjontaa sekä kaventaa asiakasryhmittäisiä eroja sähköisten palveluiden käytössä.

Aktiivisen kehittämisotteen rinnalla Verohallinnon on tärkeää huolehtia perustehtävien laadun säilymisestä sekä kehittämistoiminnan hyötyjen kohdistamisesta näihin tehtäviin. Kehittämistoiminnassa huomiota on kiinnitettävä digitalisaatiokehitykseen ja muihin toimintaympäristön muutoksiin. Samaan aikaan on keskeistä huolehtia henkilöstön riittävän laaja-alaisesta ja myös syvällisestä verotuksen osaamisesta sekä kiinnittää huomiota verojäämien määrän kehitykseen.

Avainasemassa toiminnan tuloksellisuuden parantamisessa on Verohallinnon omien menetelytapojen ja toimintojen kehittäminen ja uusien toimintatapojen vakiinnuttaminen. Muun muassa töiden valtakunnallinen kohdentaminen, prosessien ja ohjauksen kehittäminen, riskienhallinnan ja analyysimenetelmien hyödyntäminen sekä sähköinen tietojenkäsittelyn laajentaminen ovat keinoja, joilla toimintaa voidaan tehostaa. Lähivuosien haasteena on osaan työvoiman saatavuuden varmistaminen tehtävien painottuessa entistä enemmän vaati-vaan asiantuntijatyöhön ja laajamittaisen kehittämistoiminnan edellyttäessä osaavaa resursointia.

Lainsäädäntömuutokset aiheuttavat Verohallinnolle pakollisia uusia tehtäviä ja edellyttävät toimeenpanotoimia vuosittain. Erityisesti Verohallinnon tulee varautua kansallisen tulorekisterin käyttöönottoon. Verohallinto vastaa järjestelmän rakentamisesta ja tulee toimimaan perustettavan rekisterin ylläpitäjänä ja vastuuviranomaisena. Verohallinnon on varmistettava, että tulorekisteri on otettavissa käyttöön vuoden 2019 alusta.

5 Ministeriön toimenpiteet tuloksellisuuden parantamiseksi

Ministeriö haluaa omalta osaltaan varmistaa Valmis-hankkeen onnistumisen. Ministeriön perustama seurantatyöryhmä arvioi projektin etenemistä, resurssien riittävyyttä ja tavoitteiden saavuttamista sekä ennakoi toiminnan muutostarpeita. Valmisohjelmistolla tavoitellaan vaikuttavuus- ja tuloksellisuushyötyjä, minkä johdosta samassa yhteydessä tarkastellaan laajasti myös verotusprosessien kehittämistä. Verotusprosessien uudistamisen edellyttämä lainsäädäntömuutosten valmistelu toteutetaan tiiviissä yhteistyössä Verohallinnon ja ministeriön kesken huomioiden Valmis-hankkeen toteutuksen aikataulu.

Aikaisempien vuosien kehyspääätöksen määrärahatasoon liittyvän korjauksen vuoksi Verohallinnon rahoitusilanne on erittäin haastava. Tiukoista määrärahakehyksistä huolimatta tulee kiinnittää huomiota erityisesti siihen, että Verohallinnolle asetetut vaikuttavuustavoitteet eivät vaarannu. Tämän tulee näkyä muun muassa Verohallinnolle määrättävissä uusissa

tehtävissä ja niistä aiheutuvien lisäkustannusten huomioimisessa Verohallinnon määrärahoissa sekä kehittämistoimista saatavien hyötyjen kohdentamisessa riittävästi verotulot turvaavaan toimintaan.

Ministeriö edistää yhteistyössä Verohallinnon kanssa strategisten tavoitteiden kehittämistä ja seurannan parantamista osana hallinnonalan tulosohjausta.

Valtiovarainministeri

Petteri Orpo

Valtiosihteeri kansliapäällikkönä

Martti Hetemäki